

EEN der mooie en zoo geliefkoosde gezangen, welke de Christen zoo gaarne op 't blijde Christusfeest zingt, is :

*„Daar is uit 's werelds duist're wolken
een Licht der lichten opgegaan.....”*

Uit 's werelds duist're wolken.....

Wat zegt die aan den profeet Jesaja ontleende uitdrukking eigenlijk voor ons ?

Wanneer we het hoogere hemelsche Licht om de Krib van Bethlehem zien trillen — gaat er dan ook van de duisternis een sprake tot ons uit ?

Zien we, hoe de geboorte van den Heiland wordt voorbereid door de wereld ?

Wat zegt de uitdrukking „Keizer Augustus” uit het sobere eerste vers voor ons ?

O, hij is de verhevene, de machtige organisator van het Romeinsche Rijk. Heel de toenmaals bekende wereld buigt zich onder het juk van 't vierde koninkrijk, dat Nebukadnezar in zijn droom voorgesteld ziet onder de voeten en teenen van 't groote, glanzende beeld..... het gedeelde koninkrijk, ten deele van vast ijzer, ten deele van modderig leem.

Die ijzeren vastheid komt in de dagen van Jezus' geboorte wel heel sterk uit.

Want Augustus is alleenheerscher van een reusachtigen staat, die alle bekende volken omvat. In dit zoo uitgestrekte rijk is één taal de algemeene omgangstaal, waarmee men overal, tenminste in de hoogere en de handelskringen, terecht kan : de Koine, het populaire Grieksch.

De grenzen van dien-zoovele-landen-omvattenden-staat weten de praktische Romeinen te verbinden, en naar elkaar toe te brengen door schitterende verkeerswegen, te land en ter zee. — En ten slotte weet Augustus aan dit universele rijk één bestuur en één rechtsspraak te geven, waardoor de internationale eenheid ten sterkste bevorderd wordt.

Ja, hard als ijzer is de band van organisatie, welke Augustus om dat centrale rijk in de volheid des tijds smeedt..... Ons Kerstverhaal deelt er ons óók 'n staaltje van mee, wanneer 't ons vertelt van 't gebod tot beschrijving der geheele wereld.

Hier is waarschijnlijk niet mee bedoeld een volkstelling, gelijk wij die kennen.

De nieuwere opgravingen van allerlei steenscherven en papierstrooken, in aschbelten en graven, bewijzen vrij duidelijk, dat deze maatregel waarschijnlijk is uitgevaardigd in verband met de invoering van een uniform belastingstelsel voor heel 't rijk.

Alle onderdanen der Romeinsche Regeering moesten nauwkeurig geregistreerd worden, met hun bezittingen. De rijksambtenaren moesten precies de grondslagen kunnen bepalen, naar welke ieder onderdaan van den Romeinschen staat had bij te dragen voor den fiscus.

Er zijn bij die opgravingen verschillende formulieren gevonden ter inschrijving ; volgens welke men verplicht was, op te geven : namen, geslacht, ouderdom, vrouw en kinderen, bezit in roerende en onroerende goederen.

Zóó moesten ook Jozef en Maria naar Bethlehem, volgens de Joodsche wet naar de voorvaderlijke stad.

Ziet ge nu, hoe dit „vaste ijzer” in 't Romeinsche Keizerrijk de wegen eeffende voor het Licht, dat zou gaan schijnen vanuit Bethlehem, heel de wereld door, onder alle-in-doodsschaduwengezeten-volken ?

Nebukadnezar zag echter het vierde rijk ook als modderig leem.....

Ons Bijbelverhaal is zoo sober : 't spreekt alleen van „in diezelfde dagen” — maar die tijdbepaling duidt een wereld van gekompliceerde voosheid aan.

O ja — uiterlijk was er één schittering van staal-blauwe vastheid over 't Romeinsche rijk.

Maar innerlijk !

KERSTFEEST, DOOR DE WERELD VOORBEREID

welke met breede, sombere schaduwen een zwart doodskleed legt over de wereld van „diezelfde dagen”.

Met den godsdienst stond 't er in de „geheele wereld” diep-en-diep-treurig voor.....

De ongeletterden in de verschillende door 't Romeinsche juk saamgehouden landen stonden over 't algemeen op 't standpunt, dat alle godsdiensten even waar waren. Iedere religie had iets moois, en „diezelfde dagen” beginnen een streven te kennen onder alle volken, om uit de verschillende bestaande godsdiensten één religie te distilleeren, die als de ware kon uitgeroepen worden.

Waar dat niet gelukte, omdat men eigenlijk maar geen bindende eenheidsgedachte kon vinden, werd juist de macht, welke Keizer

Augustus zich begon toe te eigenen, voor 't volk 't middel, om die eenheid kunstmatig in 't leven te roepen. Zoo werd de grondslag gelegd voor de Keizer-vereering, waarbij men den Caesar te Rome ging beschouwen als de godheid, en hem den titel van Divus — de Goddelijke — verleenen.

Laag hangen de grijze zonde-nivels over deze inwendig-arme heidenwereld. 't Wordt nóg somberder.....

Want de intellectueelen van die dagen beschouwen alle godsdiensten als even onwaar. Een der betrouwbaarste schrijvers van dien tijd meldt ons, dat in zijn dagen de eene priester den anderen niet kon aanzien zonder lachen.

En volkomen nacht wordt 't, als we hooren, dat aan die diep-gezonken, onbevredigende godsdienstigheid zich paart afschuw-wekkende en duistere onzedelijkheid.

De eeredienst in de tempels is een dekmantel voor de schandelijkste on-tucht-bedrijving. De godin der wellust heerscht met onbeperkte macht. Hebzucht en Mammondienst, eerzucht en kruiperij, zelfvergoding en stofaanbidding, rijkdom en weelde-zucht verjagen den drang tot waarachtige zedelijkheid...

Arm en hol is de geheele wereld van „diezelfde dagen.....” En als Jozef en Maria hun reis aanvaarden naar de stad, waar 't feest van 't Licht zal geboren worden — dan staat de wereld in de schaduwende duisternis van onbegrepen verlangens — van onbevredigde begeerlijkheid — van nijpende angsten — van vlijmende smarten — van eenzaam-

makende zelfzucht — van vergankelijk schijn-genot..... o, er is iets als een bedelen om leniging van de moeheid in het Keizerrijk met zijn uiterlijke glansen — er vaart iets als een ritsteling van vragende verwachting door heel de toenmalige menschheid heen.

Zoo heeft de wereld zich onbewust, naar Gods bestek, voorbereid tot de geboorte van Christus.....

Wie den gloed van 't Kerstfeest in zijn leven wil zien schijnen, moet eerst de schaduwen van den dood goed kennen.....

Wie bestraald wil worden door 't Licht in de kribbe, die moet eerst wandelen in de duisternis van zijn dolen, en in de schaduwen van zijn schande.....

Slechts wie als een arme vragend staan gaat aan de kribbe van den geboren Heiland, en belijden :

*„Ik minde meer het effen duister,
dan den luister
van Uw eeuwige Licht.....” —*

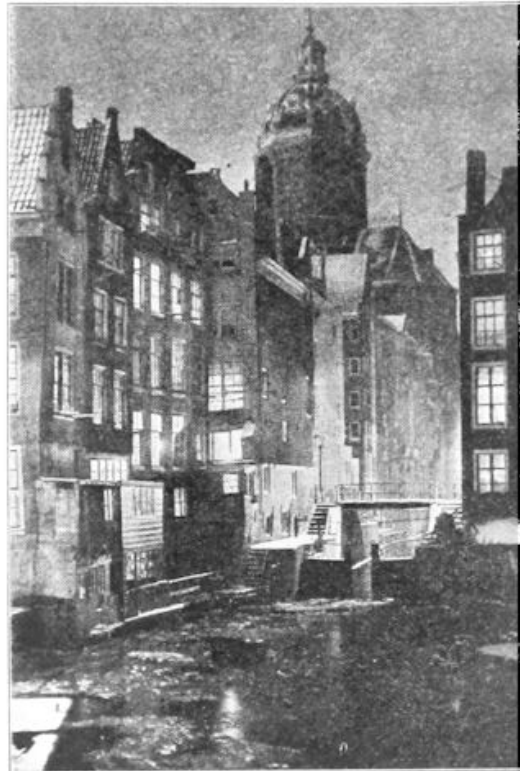
die zal ervaren, dat 't helle licht van de blinkende Morgenster zijn stralen schiet in de eerst zoo sombere ziel, en dat door-het-donker-heen gloort de blozende dageraad der verlossing.....

Aan dien mensch wordt 't waar :

*„Voor elk, die in het duister dwaalt,
verstreckt deez' zon een helder licht !”*

Z.

J. SMELIK.

Kerstnacht in de groote stad.